

ski preureditvi in pregraditvi v običajno in prago. Po našem mnenju je to popolnoma lahko izvedljivo, saj se po povratnih tehničnih težkoče na drugih novih gradnjah v Alpah v mnogo hujši meri in vendar se je principielno zgradilo progo po vodni razdalji razhodno. Gotovo je, da se bi morale progo v mnogih krajih prenesti, izvedeti razne ovirke, ampak to nas ne sme sesti pri šelezniki politiki velikih potez. Glede bosanskih prog moramo biti mnenja, da se dade s primeroma zmernimi stroški pregraditi, če ne vse, pa vsaj glavne proge. Bred-Dubrovnik in Sarajevo-Vardište, oziroma Lašva-Vakuf-Jajce. Vse dosedaj vporabljeni gornjorazredni materiali, stroji, vozovi itd. se lahko vporabi za nove projektovane stranske proge, ki bodo v resnici služile le najnižjim stranskim interesom.

Glede bosanskih glavnih prog pa omenjamo še enkrat, da se bodo morale prav kmalu pregraditi, ako hočemo končno odpreti Bosno svetovnemu trgu. Čas je, da se tudi tu začne merodajni faktorji, zanimati in počasi se s to mislijo, da ne bomo prepozni. — Ako se proga Jajce-Vakuf-Lašva-Sarajevo-Vardište pregradi, je s tem mnogo pridobitnega za ta projekt. Ob enem bo namreč nato potrebno pregraditi tudi dosedaj srbsko progo Užice-Stalac, ki je cela oskorna. Razume se samo o sebi, da bi se ob času pregradnje odredila vse proge z vsemi varnostnimi napravami, primerno velikimi postajami, treznimi tračnicami, primernimi za težak in brz promet itd.

Končno bodi omenjeno, da je potrebno splošni kot poslednji zaključek zaključek celoga projekta, mestu Vardište in Užice v Srbiji. Proga bi dosegla daljino 37 km ter bi morala prevoziti razvodne med Miljacko, Drino in Moravo (zapadno). Ker je gradnja skoraj vsake proge preko prevodni ponavadi spojena s nekoliko večimi tehničnimi težkočami, je morda ta zaključni del celoga projekta Nis-Tribiž najtežja točka.

Gotovo je, da bi vzdolžna pomožna proga Tribiž-Karlovač-Sarajevo-Niš prav v izdatni meri razbremenila tedaj vzdolžno glavno linijo preko Zagreba, ker smo trdno prepričani, da proga Trst-Beograd-Niš-Solun, oziroma Carigrad nikakor ne bo zadostovala ogromnemu prometu med zapadom in vzhodom, ki bo gotovo nastal v zgodnjem času po sklepu miru.

Vesti iz Jugoslavije.

NARODNA POLITIKA. O ČLANKU ŽUPANA DR. TAVČARJA.

Zagreb, 26. januarja. »Narodna Politika« prinaša v svoji današnji številki na uvodnem mestu obširen izvešček iz članka ljubljanskega župana dr. Ivana Tavčarja v četrtkovni številki »Slovenskega Naroda« o prehranjevalnih razmerah v Sloveniji. List pristavlja na to: »Ta članek zveni kot ostra obtožba za naše razmere in skrajni čas je, da se nekaj stori z naše strani. Ako je kaj gnilega v državi, danes, naj se odseka, ako smo pa brez krivde, naj se pove Slovincem to čisto in jasno ter glavni vzrok, da nas ne začne slovensko ljudstvo mrziti. V nobenem oziru ne smemo dopustiti, da bi zavladal v Sloveniji glad po naši krivdi. Pomagajmo Slovincem čimprej!«

NOVOSTI. PROTI ZLOBABI TRUMBICEVEGA IMENA V POLITIKI.

Zagreb, 26. januarja. Današnje Novosti se obračajo ostro proti zlobabi Trumbicevega imena in imenov nekaterih priznanih politikov v hrvatski strankarski borbi. Znan program »Jugoslovanske Demokratske Lige« je podpisal s drugimi odličnimi politiki tudi dr. Trumbić. Kakor poročajo sedaj »Novosti« iz baje zanesljivega vira, ustanovitelji »Jugoslovanske Demokratske Lige« niso mislili toliko na ustanovitve nove politične stranke, kakor na kulturno društvo, brez izrazitega političnega programa. Ako se sedaj izgraja njihovo ime v hrvatskem strankarskem boju, zlasti ako se jih slika kot predbojevniki avtonomističnih stremenj, se to godi ne samo brez volje, ampak naravnost proti intencijam dotičnih gospodarstev.

POSVETOVANJA DRŽAVNIH URADNIKOV V BEOGRADU.

Beograd, 26. januarja. V Beogradu se vršile v zadnjem času važne konference srbskih, hrvatskih in slovenskih zastopnikov državnih uradnikov iz najrazličnejših panog. Pri posvetovanjih so sklenili postaviti enotno načelo, da se v bodoče zakone države SHS, prevzame ona določila, ki so na eni strani za uradnike, na drugi strani za najugodnejše obratovanje državnih ustanov najugodnejša. To velja zlasti tudi za plače uradnikov. Te se bodo določile seveda za celo državo enotno in sicer se bodo vzle za podlago vedno plače iz onega teritorija, kjer so sedaj najvišje. Med zastopniki poštinih uradnikov je dosežen že popoln sporazum ter bodo njih sklepi v najkrajšem času objavljeni potom vsadnih naredb.

Šelezniki minister na povratku v Beograd.

Zagreb, 26. januarja. (Li. kor. ur.) Včeraj se je pripeljal iz Ljubljane minister za železnice gospod Valušić v Zagreb, da se o celotni tujakinske kulturne institucije, med temi vendarle jugoslovanske akademije, dr. Nežić se je minister Valušić vrnil v Beograd, kjer bo pravomerno pridobil tudi svoje kresno slavo po štiriletni odsotnosti nepot v krogu svetov. Gospod minister se je pred svojim odhodom izjavil, da je s svojim potovanjem izredno zadovoljen, ker je imel priliko spoznati naše ljudi in naše kraje. Minister je obljubil, da bo sestavil vse svoje misli, da se čimprej uvedejo izmenjave ali pa vsaj

pospešeni osebni vlaki na progah Reka-Zemun in Ljubljana-Zemun.

Podjetja v narodno roko — na Hrvatskem.

Zagreb, 26. januarja. Hrvatska in srbska finančna podjetja so uvedla obširne akcije, da opravijo vse važnejše trgovinske in industrijske firme na osemletno državo SHS v jugoslovansko last. Mnogi podjetji je res že prešlo do sedaj v narodno roko.

Internacionalizacija Donave.

Budimpešta, 26. januarja. »As Ut-sage« prinaša iz Beograda naslednjo vest: Ze dalje časa so se vršile v Beogradu pogajanja med člani komisije za internacionalizacijo plovnice po Donavi in sicer ameriškimi, angleškimi, francoskimi, nemškimi, jugoslovanskimi in madžarskimi delegati pod predsedstvom nekoga angleškega admirala. Vse niti te akcije so se stekale na Dunaju. Ententa smatra to vprašanje za zelo za interno rešitev, ker je dosežen med posameznimi državami sporazum. Sestavila naj bi se mešana komisija pod vodstvom nekoga ententnega častnika na Dunaju. Sedaj vodi na Dunaju te posle fregatni kapitan Döbrenthe od neke podonavske narodnovalne družbe. Osnovna bi se mednarodna narodna družba pod protektoratom entente. Proga, po kateri bi se vršila plovnica, je 2500 km dolga in bi bilo treba v svrhu regulacije, raznih naprav in drugih potrebščin najeti posojila 100 milijonov dolarjev, ki jih bi Amerika baše že obljubila. To posojilo bi se tako razdelilo med prizadete države, da bi nobena ne bila oškodovana ali imela od tega večji dobiček od druge. Sedaj Donava še zmrzuje, a v sredini meseca marca bi bilo že potrebno pričeti z vsemi pripravilnimi deli.

Belgrad, 25. januarja. (Ljub. kor. ur.) Kot srbski delegati so odpoštovali v Pariz: Bivši ministri Milorad Drašković, Dragotin Protić, generalni konzul Jovan Vučković, dr. Bogdan Marković in novinar Ivko Topanović.

Beograd, 25. januarja. (Ljub. kor. ur.) »Pravda« poroča, da bo izdal ministerstvo nov zakon za prito in brzoljav, ki bo obsegal vse ozemlje SHS.

Beograd, 26. januarja. (Li. kor. ur.) Pod predsedstvom člana Državnega Veča dr. Vuja Velikovića se je osnovala v Beogradu posebna komisija, da dožene škodo, povzročeno po nemakmadžarski invaziji.

Beograd, 26. januarja. (Li. kor. ur.) Kakor poročajo listi, je dovolil ministarski svet, vsoto pol milijona dinarjev za nabavo pohištva za državna ministrstva.

Zagreb, 26. januarja. (Li. kor. ur.) Ravnateljstvo hrvatskega konservatorija je izvolilo za predsednika konservatorija dr. Roberta Siebenscheina.

DOGODKI V MARIBORU.

Nemčurji v Mariboru širijo letake, o katerih pravijo, da jih je izdala ameriška komisija. Ti letaki imajo nastopno vsebino: »Vprašanja, ki se stavijo po naročilu ameriške komisije na prebivalce v Mariboru in okolici: 1. Ali želite, da pripade Maribor in okolica nemški - avstrijski državi? — Odgovor: Da ali ne. 2. Ali ste ozlovoljeni vsled okupacije mesta Maribor in okolice po Jugoslovanih? — Da ali ne? — Vsekakor, ki jim pride pod roko, silijo nemški agitatorji, da podpisete te letake v njihovem imenu. Na čelu te propagande stoji znana odvetnica dr. Oršol in dr. Mravljec, podpirajo pa jih v tej agitaciji železniški uradniki Riedl, Folt, Hlawatschek, trgovca Posch, Preschern in mizar Huber. Ni nam treba poudarjati, da je črna laž, da bi se ti vprašalni letaki širili po naročilu ameriške komisije, Ameriška komisija, ki je te dni potovala po naših območjih, kam hoče kakrski pripradati, ker je to stvar mirovne konference. Meje bo določila mirovna konferenca in nihče drugi. Nemci in nemčurji lažejo, ako trde, da delajo po naročilu Američanov. Nihče nima pravice kogarkoli siliti, da bi te izjave podpisal. Vsekakor, ki bi se udeleževal te nemške propagande, ki izrablja ime ameriške komisije v nemškotarske namene, naj se takoj naznani oblasti in policiji, da se lahko proti njemu postopa.

Državna policija v Mariboru je izgnala iz Jugoslavije železniškega sprevoznika Hasenbittla, nadstrevoznika Schmieda, železničarja Stora in učiteljskega Hanuscha, ki so državljani nemške Avstrije in so na prozi tuje železnice hivalski proti kraljevini SHS. Policija je zaprla železničarja Franca Vozrina, ki je hivalski proti Jugoslovani in pobiral izjave za Avstrijo.

Is Prekmurja.

V nedeljo 19. t. m. so prekmurški Slovenci priredili velik shod pri Sv. Benediktu v goriskem Prekmurju. Med zborovalci je bilo tudi 32 zastopnikov prekmurškega protestantskega prebivalstva. Sklenili so, da za nobeno ceno nečelo pripadati Madžarski, marveč da si ustanove za slučaj da bi jih Jugoslavija ne mogla sprejeti pod svoje okrilje, svojo lastno slovensko prekmurško državo. Osnovni so v to svrhu posebno organizacijo, katero podpisati tudi grof Zichy, ki ima v teh krajih velika posestva. Na shodu so bili tudi navzoči odposlanci peterih vasi severno od Št. Gottharda.

Madžari nadaljujejo svojo zlonjo proti narodno čutečim Slovincem v Prekmurju. Vsa sredstva so jim dobra in ne strahuje se nobenih nasilstev. Slovenca, ki so se 17. t. m. izjavili na shodu v Beltinču za Jugoslavijo, so Madžari dali aretirati in jih uklenjene odgnali na Madžarsko. Zato so tudi znanega prekmurškega narodnjaka Erjavca, ki je s besedo in dejanjem spodbujal svoj rojake, naj se izvede na Jugoslavijo, ter za uklenjenega odgnali v Beltince. Ta so za madžarski vpliv napadli s kopiti in bajonetmi. Procesi so na dvakrat roko in za ranili v prsi. V Bakovcih so ubili občinskega predstojnika samo zato, ker je bil Slovenec. Ono štiri Slovence, ki so dne 17. januarja na shodu v Beltinču napadli in prepodili Madžaroma dr. Obala, ki so štivali proti Jugoslaviji, so Madžari aretirali in jih bode odgnali nekam na Madžarsko. Kakor poročajo se Madžari

in morali tudi občasno masno voditi slovenskih Slovincov izvenitja. Kakor ter jih odgnali nekam na Opatovo. Voda slovenskih Slovincov Jerič in je nepredloženo ubiti in se radi preko meje na Madžarsko.

Italijani se morajo umakniti?

Reka, 26. januarja. Dopsnih novinarskega odseka je izvedel od uradne strani nasledno vest: Svoji je dobil francoski general na Reki brzoljavo, glasom katere imajo Italijani takoj umakniti s Reke vse svoje čete razen dveh bataljonov. Poveljstvo nad mestom prevzame internacionalna komisija, sestavljena iz poveljnikov vseh ententnih čet, ki so na Reki. Srbski bataljon iz Kraljevice pod poveljstvom polkovnika Maksimovića se vrne zopet na Reko in bodo Srbi pripisani h komisiji kot popolnoma enak član. Te določbe se izvedejo že prihodnje dni. Z druge strani se kolportirajo po mestu dosedaj še nepotrjene vesti, da se morajo tudi v Istri umakniti Italijani za približno 40 km proti zapadu.

Italijanska vojska odhaja s Reke? »Novosti« poročajo iz Bakra, da Italijanci čete in sicer vse artilerije in kavalarija ter del infanterije odhaja proti Kastvu. Naši smatrajo to za tako povolen dogodek.

Ententno brodovje v Pulju. »Novosti« poročajo iz Pulja, da so dospelo tja francoske angleške in ameriške bojne ladje. Italijani so potrti. Naše ludovalce veruje v zmago pravice.

Kako Italijani informirajo javnost.

Pred kratkom priobčili smo izjavo bivšega tržaškega državnega poslanca dr. Pitacco, ki jo je bil oddal uredništvu pariskega časopisa »Le Temps«. Ta informacija je tipična za italijanske publiciste in politike: polna neresenice, zavijanj, potvorb in hinavščine, tako, da je ni mogoče preiti molke.

Dr. Pitacco citira besede Polcarreje, ki pritrjuje novi organizaciji narodov na podlagi naravnega sorodstva in samoodločbe ter potem na naravnost nasramen način povdarja, da se je volja naroda pokazala že v vseh krajih, ki jih je Italija dosegla (sosednja) v obliki — čuile! — plebsitacija. To so pokazali Trst in vsi najmanjši istrski kraji in dr. Pitacco samo obznanje, da plebsitaci, ki za je izvršilo prebivalstvo odrednih pokrajin, ni dovolj poznan.

Pri tem je pa dr. Pitacco popolnoma pozabil povedati, kdaj in v kaki obliki se je izvršil plebsitaci na korist Italije. Ali je morda slovenska Gorška glasovala za Italijo? Ali morda celo naša svedna Notranjska? Mi vemo le, da je celo v italijanski Furianji splošno okorčenje proti italijanski okupaciji, vendar, da kolne v Trstu na tisoče delavcev, uradnikov, obrtnikov in trgovcev odrešitve Italijo, ker jim je s italijansko okupacijo izginil vsak zaslužek, ker je vrednost denarja padla, cema živlom na ostala ista. Mi vemo le, da se gorški in istrski kmet bojiča gospodarskega uničenja, ako Italija še nekaj mesecev ostane v deželi in vemo, da na tisoč in tisoč rodbin proklanja svoje takozvane odrešitelje, ki so jim odvzeli še tisto malo svobode, ki so jo živili v bivši Avstro-Ogrski. Tim zaprli sole ter ometili vsako možnost pokazati sploh svojo voljo, temu manj pa da bi tim dopustili svobodno izražati svoje politično mišljenje. Predpogoji za plebsitaci pa je ravno svoboda zborovanja in svoboda izražanja.

Mi vemo le, da kriči v priloz Italiji nekaj poturice v Gorici in Trstu, ki pa s ljudstvom niso imeli nikdar pravega stika in niso imeli nani nobenega vpliva. Edini plebsitaci, ki se je v zasedenem ozemlju v resnici izvršil je oni iz slovenske Gorškega, kjer so vse slovenske občine prostovoljno zbrale podpise v protest proti italijanski okupaciji ter ob enem glasno sahtevalo, da se priklonijo k Jugoslaviji. Od 106 občin jih je poslalo podpise 71, pri čemur je vpoštevali, da je 30 občin na Gorškem popolnoma razrušenih in nesposobnih za stanovanje. Vseh podpisov so zbrale te občine povsem prostovoljno okoli 90.000, med temi Gorica sama 4500! (Gorica je štela sedaj nekaj čez 8000 prebivalcev).

Umevno je valed tega, da plebsitaci italijanskega prebivalstva ni dovolj poznan, kakor to hinavsko obznanje dr. Pitacco.

Končno moramo omeniti še eno trditev dr. Pitacco, ki je posebno značilna za italijanske avbodoljubne. Pravi namreč, da je dokazala Italija izvanredno skromnost, ker je dovolila zotovo osemam, ki so imelo nasprotno interese, pačiti resnico in označevati, kar je izvor etničnega, zgodovinskega in narodnostnega prava Italije.

Človek bi res mislil, da se našim ljudem v zasedenih krajih godi kot v paradizu in da je »zmarovalna Italija« tista, katero naši neoprtni politiki v Trstu in Gorici obrekujejo. Žalito in penziranje. Posledica italijanske skromnosti je menda, da so satrli slovenske časopise na Gorškem oropali tiskarno »Edinost« v Trstu, internirali vse odločitelje in agitatorje, odgnali v sapor naše gorške politike, ter izgnali večji del slovenskega prebivalstva iz Gorice. Dokaz skromnosti je tudi, da so v vseh zasedenih krajih odvzeli vse slovenske napise, sproti vse slovenske šole, da silijo paterstvo naštati poudariti v italijanski in duhovniški pridigovati v tujem jeziku!

Če pravljimo dr. Pitacco, da ima preveč znanja v politično teobrobo francoskega naroda, da bi ne primela Italiji vseh njenih »preveč«, moramo injaviti tudi m, da ravno tako znanje naš v razumnost francoskega naroda, ki se je vedno boril na svetobilo in za kulturo in ki nam je pred 100 leti prikril dal okusni politično samostojnost. Malimo, da republikanska Francija ne bo šla po drugih

potih kakor le grande emperour, ki nam je dal hitro odločeno!

SPORAZUM MED ITALIJO IN JUGOSLAVIJO?

Beceha, 26. januarja. (Ljub. kor. ur.) Čehoslov. tiskovni urad poroča: Is Berna javljajo: Pariski poročevalec naznaja listu »Daily Mail« glede sporazuma med Italijo in Jugoslavijo: Italija se bo morala odpovedati Dalmaciji, zato pa bo dobila štiri strateško važne točke ob Adriji, namreč Pulj, Ložinj, Vira in Valona, dočim se glede Reke še ni dosegel sporazum.

Goriško mesto.

Gorizia Italijanista, to je sedaj vojni krik Italijanov, ki se dostavljajo: Za sedaj in za vedno! Zdi se, da so popolnoma pozabili na številke zadnjega ljudskega štetja.

Po tem uradnem ljudskem štetju je štela Gorica 11.312 Slovincov, 14.812 Italijanov in 3238 Nemcev. Toda pri tem je upoštevati, da je kljub izvršeni reviziji ostalo še mnogo stvari v ljudskostnem operatu nepopravljenih. Po naših zasebnih podatkih, ki si jih je preskrbel leta 1910, gorški Narodni odbor obsej strank, in ki so precej zanesljivi, je znašalo število gorških Slovincov skoro 14.000, vsled česar se zmanjša število Italijanov za približno 2000.

Pri tem je upoštevati še nekaj. Gorica kot taka obsega le to, kar je od nekada spadalo k goriskemu mestu. Tekom časa pa se je razširila, nastala so velika in obširna predmestja, oziroma so se najbližje vasi združile faktično z mestom. Ako bi ne šlo za narodnostno premoč Italijanov v gorškem mestu, bi se bila ta predmestja brezdvomno že zdavnaj združila v upravno celoto z mestom samim.

Predmestja so: Solkan, ki je v nepretrgani zvezi z Gorico. Gorški državni kolodvor leži deloma na goriskem, deloma na solkanskem ozemlju. Ravno isto je s St. Petrom, ki je zlasti z novo bližnjo neposredno zvezan z mestom samim. Podgora je v nepretrgani zvezi z mestom, in zlasti velike tovarne podgorke, ki tvorijo gospodarsko enoto, ležijo deloma v Gorici, deloma v Podgori. Tudi Pevma je faktično delo del goriskega mesta. Tudi Standerž je v neposrednem stiku z mestom, ki ga vežejo z njim zlasti južni kolodvor in pa številne vojašnice goriskega mesta, ki ležijo deloma na goriskem, deloma na štandredskem teritoriju.

Pebivalstva v teh predmestjih je bilo: Solkan 3076, St. Peter 1725, Standerž 1738, Podgora - Pevma 3545, skupaj 10.084. Od teh je bilo Italijanov samo 256.

Gorica s predmestji je tedaj štela 21.140 Slovincov in 15.068 Italijanov. To po uradnem ljudskem štetju!

Ce se objektivno presoja vračanje goriskega mesta, je treba priznati, da se ne sme vzeti mesta samega kot takozvane city v poštev, marveč je treba za podlago računa vzeti vse, kar tvori gospodarsko celoto, in tu ni nobenega dvoma, da je Gorica slovensko mesto, ki tvori del slovenske Goriske.

Obraznava proti dr. Feretiču.

Trst, 23. januarja. (Ljub. kor. ur.) Davi je bila pred tujakinsim italijanskim vojaškim sodiščem razprava proti dr. Ivu Feretiču, adrvniku na Sušaku. Feretič je bil za vojne vojaški zdravnik v Labinu. Po okupaciji Istre po Italijani je Feretič potoval v Labin po svoje stvari. Tam je dejal nekemu Hrvat glasom obtožnice: »Sramota, da ste dali svojega otroka v italijansko šolo; mi smo pa s tem, da smo porušili Avstrijo, pomagali nim, da so prišli sem!« Zaradi teh izjav je bil dr. Feretič obsojen na 14 dni zapore; sodišče je Feretiča izpustilo, kjer je sedel že 25 dni v preiskovalnem zaporu v Trstu pri jezuitih. V tem zaporu drži italijanska vojaška oblast še mnogo drugih Istranov. Kraševcev in Slovincov iz drugih krajev Primorske, inteligentov in kmetov, med njimi znanega dr. Poščiča iz Voloske. Odi se jim slabo. Hranijo imajo slabo in so ušivi. Med zaprtimi je tudi Hrvat, ki so ga zamenjali z drugim podobnega imena. Proti temu naj bi se bila že pred dnevi vršila razprava, pa so jo odgodili, ker povzročila ta zamenjava sodišču zadrege.

Italijanska nasilstva.

Vrboška, 19. januarja. (Ljub. kor. ur.) (Zakusnelo.) Včeraj se je tukaj dogodilo, kar smo že davaj pričakovali od Italijanov. Nabujskani od nekaterih naših odpadnikov so jeli ravnanj po vzgledu svojih rojakov v drugih naših podjarmljenih selih. Včeraj je mladenč Andrija Pavčič, greoč iz Jelše proti Vrbovski (na otoku Hvaru) aretal pet ali šest italijanskih vojakov. Ko so videli, da ima na prsih ameriško zastavo, so ga obkolili in mu strgali zastavico. Popoldne je prišel stražmošter v hrvatsko čitalnico in zahteval, da se snamejo vse hrvatske, srbske in slovenske zastave.

Rogoznica, 24. januarja. (Ljub. kor. ur.) Preteklo nedeljo so Italijani na prvih hrihah siloma izobesili italijanske zastave. Mišni posestniki so brez uspeha protestirali. Zaradi tega je nastalo tako silno ogorčenje, da je vse prebivalstvo navzlic golih bajonetov energično demonstriralo. Korakalo je po selu, peto jugoslovanske pesmi in vzklikalo kralju Petru. Italijani so se bili resnega spopada s prebivalstvom in so sam sneli zastave. Finančna straža, ki je odbila zahtevo, da se pokorava italijanskemu poveljstvu, je bila razorožena in internirana v vojašnici, kjer jo stražijo karabinjeri. Drugi dan se je pri vходу v luko pojavila angleška zastava. Italijani so besneli in hoteli po sil izvesti, kdo jo je izobesil, toda zastoni. Zastava še plapolja.

Split, 25. januarja. (Li. kor. ur.) Dalmatinski dopisni urad poroča iz Roznoice: Italijani izvršujejo nadalje svoj okupacijski program. Te dni so hoteli uporabiti v svoje namene tujakinsko finančno strako. V to svrhu so novajli finančne stražnike Madieriča, Cvjetiča, Staničica in Magasa ter jih hoteli poslati na rekvizicijo volov vina in tobaka. Zavedni finančni stražniki pa so se zahtevno odklonili, vsled česar tim je italijanska oblast odvzela orožje, odnesla je slabe in jih sargla. Naši ljudje bodo valed grožeti, da jih odvdele iz mesta. Hlšne preiskave se nadaljujejo. Sedaj so se tudi spomnili, da tim primanjkuje molke, pa iščejo po hišah, če bi kaj našli. Meščani Ivanovič, ki je s svojo ladjo prinellial nekotliki moka, so zaplenili ladjo, niera pa osumili tatvine in odvdele v Šibenik.

Split, 25. januarja. (Li. kor. ur.) Dalmatinski dopisni urad poroča iz Zlocenja: Prešlo je mesec dni, kar so zasedli naš kraj Italijani s 35 karabinjeri. Prišli so z življenjem. Porvali so na svoje ladje predsednika Narodnega odbora dr. Filipa in mu intavili, da prinaša Filipa. Predsednik Filipi je odvrnil, da mesto ne potrebuje hrane, ima še nekaj od aprovizacije. Kljub temu pa so drugi dan pričeli deliti riž, nato pa sabeli rekvirirani orožje. Pri onih, ki so se zdeli Italijanom ali njihovim konfidantom sumljivi, so isvedli tudi hlšne preiskave. Takoj prve dni so razpustili odbor Narodnega Veča in upravo mestne aprovizacije ter jo isročili četvorici svojih pristavev. Onim, ki jim ne prija, neprestano groze, vsled česar so bili mnogi odlični meščani prisiljeni, nobečiti iz mesta.

Split, 25. januarja. (Li. kor. ur.) Italijani so v Jelši zaprli uglednega starega književnika Jurita Carica. Preiskavali so mu vse hiše in odnesli spise privatne in književne vsebine, da jih prouče, kakor pravijo. Vso noč je prebil pod njihovih stražo, zjutraj so ga odvdele v Starigrad in od tam v Šibenik. Postalo so a njim brutalno in nečloveško.

Šibenik, 22. januarja. (Li. kor. ur.) (Zakusnelo.) Parobroda »Nada« sta odpravila prvi v Zader, drugi v Škradin z mednarodno zastavo, na zadnjem delu ladie in z italijansko zastavo na drugem jamboru. Medtem je došla naredba, da se zamenia italijanska zastava z mednarodno. Italijanom je bilo težko, ko so morali nzenkrat sneti italijansko zastavo.

Klna, 25. januarja. (Ljub. kor. ur.) Enako, kakor so svoj čas Benečani ogolili vse naše planine, tako dandanes italijanska okupacija, vojska zaporedoma uničuje gaje in gozde naših najlepših šetalšč. Na periferiji Klna sekajo brez usmiljenja drevesa in jih vsak dan odvažajo za kurivo avle vojske. »Konj«, »Borič« so žrtve tega sekanja. Ako pojde tako dalje, bodo v kratkem vse šume naše lepe okolice uničene. Da si oskrbe suha drva, pulijo iz ameriških vinogradov kole in tako delajo posestnikom nelzerno škodo. Hišo uglednega starine Božidarja Novakovića so dvakrat prebrskali do najmanjšega drobiža. Premetavanje so izvršili častniki, dočim je bila hiša na okoli zastražena po močnem četni vojakov z nasajenimi bodali. Zaradi »varnosti« niti mitraljez ni manjkalo. Zakaj so to storili, niso povedali z nobeno besedo. Tudi ta čin italijanske vojske proti starci in stari gospodini, ki sta bila ta čas sama doma, je naredil mučen vti. Dosele so oplenjene hiše Lovriča, Vojvodica, Budanka in Mariča. Prišli so dr. Orgo Bogiča, Maruna, učitelja Beckerja in Jovo Beriča ter jih odvdele v Šibenik.

Šibenik, 25. januarja. (Ljub. koresp. urad.) Vsed gnusnega ovadstva domačih renegatov nadaljujejo okupacijske oblasti s sistemom nasilstva. V hiši kavarne »Miramar« so zasedle stanovanja. Lastniku sednje hiše so zapovedali, da mora do 1. februarja očistiti stanovanje in dati ga po veljstvu na razpolago. Pod strogim spremstvom karabinjerjev so dovedli iz Klna dr. Orga Bogiča, patra Maruna in učitelja Beckerja in jih zaprli v zloglasni stolp kraj škofove palače in sicer v podzemeljski vlažen in mračen prostor brez katerega ležišča. Zaprti trolica ni spala vso noč, da se obrani mnogobrojnega mrčesa. Italijani so ravnali z njimi kakor z najhujšimi zločinci. Hrane jim niso dali, tako da je pater Marun preko noči nevarno zbolel. Vzrok aretacije ni znan; brutalno ravnanje je pač karakteristično za italijansko poveljstvo.

Italijani vnašajo svoje upravo v občine.

Okupacijska oblast je izdala odlok, a katerim proglasa, da smatra s dnem okupacije vse občinske svete za razpusčene. Zupanstva pa naj vodijo upravne posle dalje, dokler vlada ne ukrene kaj drugega. Kar čez noč hočejo preurediti upravo in snloh reformirati vse po svojih vsorih. Komisarjati v Gorici je izdal na višji ukaz vsem županom in gerentom občin odredbo, da se morajo posluževati edinele italijanskega uradnega jezika. Župani in gerenti so osebno odgovorni za to. Komisarjati v Logatcu je pred par dnevi poklical k sebi vse župane logaškega okraska ter tim dal ustmeno naredbo, da ne smejo odsele rabiti slovenskih uradnih štampilj. V kratkem dobijo iz Trsta italijanske štampiljke. Poslovanje se mora vršiti v italijanskem uradnem jeziku. Tam pa, kjer niso župani zmogni italijanskega jezika, se smejo posluževati leti nemškega jezika. Izključena pa je slovensčina. V kratkem bodo nastavljeni po vseh županstvih italijanski častniki, katerih imenovanje se bo v kratkem izvršilo.

Tudi pri sežanjih davkarjih in glavarstvu so upeli italijanski uradni jezik. Civilni komisar je prevzel vse uradne agende in prejšnji uradniki so njim le pridileli. Tudi občinske aprovizacije so prevzeli in tam vladalo pripransko. Kdor se hoče Italijanom prikloniti in kdor tim prinaša njim ugodne novice, ta dobi vse Ljudstvo se valed tega demoralizuje, ker večkrat dobe premožnejši ljudje brezplačno aprovizacijo, med tem ko morajo reveži lako-to trpeti.

Gospodarski položaj.

V trgovini in obrti vlada splošno mrtilvo. Trgovci ne prodajajo, ker niti ne kupuje. Domačini se omejujejo le na najnotrebnejše, ker so brez dela in valed tega primorani živeti od prelatnih prihrankov, laško volaštvo pa nič ne kupuje, ker nima denarja. Ljudje pravijo, da tako slabo se reveži ni bilo niti v proslah avstrijskih taborišč in niti za časa najhujših bojev na Soški fronti.

Italijani uporabljajo vsako sredstvo, da bi pridobili ljudstvo za se.

Pred časom je išel v italijanskih listih članek, v katerem je dopisnik trdil, da se slovensko ljudstvo na Gorškem pridobi s največjo lahkoto s kruhom in plesom sa Italijo. To so tudi pokušili. V vredni Vinavski dolini, v Prvačini, Dornbergu in okolikih vaseh so prirediteli zabave in plesje. Začetkoma te mišlinske posecala te zabave v velikem številu. Zgodilo pa se je, da so se fantje pričeli s laško patrolo kragati in da so to tudi večkrat razorožili. Valed tega je poveljstvo prenevalo veselice. Na splošno pa se ljudstvo ne

obnaša pravo prijateljsko napram Italijanom. Vojstvo to dobro ve in si vsled tega ne upa noben vojak brez orožja iz hiše.

Internacije se nadaljuje.

Ker ne morejo našim ljudem drugače do živga, im preiskujejo sedaj hiše in gorje onemu, pri katerem dobe kako orožje. Razume se, da imajo naši ljudje lovske puške, kojih last so bile še pred vojno. S kakimi visokimi kaznimi kaznujejo one pri katerih dobe eno samo lovsko puško, navašamo kot primer sledeča slučaja. Posetnik Ciril Rišavec je bil kaznovan radi tega, da 20-mesečno težko ječo. Iz Avberia na Krasu pa so gnali ukinjene v Trst posestnike Pegana in Zvolnika in občinskega tajnika za Štorje Alfonza Germeka.

P. P.

»Navdušeno pričakovanje naših čet v Istri.« Italijani pošiljajo v svoje liste v Italijo na kilometre dolge članke o simpatijah, s katerimi da jih sprejema ljudstvo v vseh krajih. Razume se, da to ni res. Da bi pa bile te vesti verjetnejše, se poslužujejo novega sredstva. V Ljovnu n. dr. so pozvali vse prebivalstvo iz okolice, da mu bodo dali živila. Vsi so morali priti. Namesto objavljenih aprovizacij jih je pričakovala godba in nekoliko fotografskih aparatov. Po par dneh so že imeli italijanski ilustrirani listi slike z naslovom: »Navdušeno pričakovanje naših čet v Istri.«

Italijanska naloževanja in žetle.

Reka, 26. januarja. Italijanski listi so v zadnjem času polni članov in notic o nereditih in nemirih na Slovenskem. Hrvatskem in v Bosni in Hercegovini. Visti pa so same sebi nasprotujoče ter se postavljajo enkrat na dozdnevno srsklo, enkrat pa na dozdnevno hrvatsko stališče. Danes pišejo o Hrvatih kot o avstrijskih slugah, ki se bore proti Srbom, tem hramim zaveznikom entente, luteri silijo Srbe kot tiranske tlačitelje Hrvatov in Slovencev. Iz vsega se vidi, da je glavna namera in želja italijanskih listov, na eni strani zbuditi nezaupanost med posamezniki deli jugoslovanskega naroda, na drugi strani pa uveriti svetovno javnost, da Jugoslavija nima potrebnih predpogojev za samostojno državnost.

Italijanska straža ustrelila Slovence! Iz Postojne nam poročajo: V gozd pri Logatcu so našli mrtvega Edvarda Kovarča v. d. Dolenčevega iz Postojne. Ustrelila ga je italijanska straža v trenutku, ko je hotel prestopiti demarkacijsko črto. Njihove se ni hotel pokoriti stražnemu klicu »stoj!«, vsled česar je straža sprožila puško. Onozadimo naše ljudi na ta slučaj in jih pozivamo, naj se neizpostavljajo nevarnosti, da bi skušali brez dokumentov preko demarkacijske črte.

Protest iz otoka Črta.

Reka, 26. januarja. (Lj. kor. urad.) Prebivalstvo otoka Črta je poslalo regentu Aleksandru brzojavko, v kateri protestirajo v imenu kmetov otoka Črta proti okupaciji slovenskih in hrvatskih krajev po Italijanih, zlasti proti okupaciji otoka Črta, kjer prebiva več kot 90% Hrvatov.

Italijanski tarki.

Iz Cerkena poročajo, kako Italijani govorijo na vseh točkah, ki bi prišle v poštev za vdore, delajo obsežne targe. Italijanska vojaška služba no govoriti daleč naokoli je jako obsežna.

Italijanski socialisti proti aneksijam.

Spil, 26. januarja. (Ljub. kor. urad.) V skupščini v milanski Scali dne 21. januarja so govorili razni socialistični voditelji zoper imperitalistično politiko italijanske vlade. Milanski svetnik Mandolfo je dejal: »Dalmacija šteje 600.000 Slovencev in samo 40.000 Italijancev. Iz strahu napram slovenskemu proletariatu išče italijanska buržoazija Dalmacije pomoč pri buržoaziji Italije za sedanjo borbo. Ali je pravično da se podlarni s 600.000 italijanskega orožja 600.000 Dalmatincev samo zato, da se zadovolji neznanja manjšina?« Govornik je končal ob burnem odobravanju: »Naj torej svobodno odloči ona večina o svoji usodi!« Potem je govoril zastopnik Turati in ostro napadal aneksionistični program ministra Sonnina.

Wilson proti Italijanskim zahtevam.

Dunaj, 25. januarja. »Daily Mail« poroča, da je Wilson ostro zavrnil italijanske zahteve ministra Sonnina, ki mu je razkladal italijanske aspiracije tako glede Tirolske, kakor tudi glede Dalmacije in našega Primorja.

Ententa ne podpira Italijanskih aspiracij po Reki.

Curth, 26. januarja. »Corriere della sera« poroča, da ententa ne priznava Italijanskih aspiracij ter da je zavrnila zahtevo Italijanov po meji južno od Inomosta in to prestavlja mnogo bolj na jug. Tudi glede Reke zastopa ententa stališče, da Reka na noben način ne sme pripadati Italiji.

Iz Čeho-slovaške.

Izmišljena vest o Požunu.

Praga, 25. januarja. (Ljub. koresp. urad.) Čeho - slovaški tiskovni urad je pooblaščen izjaviti, da so vse vesti dunajskih listov, zlasti »Neue Freie Presse«, ki pravijo, da je komisija zaveznikov priznala nemško - madžarski značaj mesta Požuna in da je dala čeho - slovaški vojski povelje, umakniti čete iz Požuna do 25. januarja, na prosti izmišljene.

Dunaj, 26. januarja. (Ljub. koresp. ur.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Med Dunajem in Požunom vozijo zopet železniški vlaki.

Ministrstvo za umetnost na Češkem.

Praga, 25. januarja. Ministrski svet je sklenil, da se osnuje novo ministrstvo za umetnost. Za ministra bo imenovan znani češki pisatelj in pesnik Machar, za državnega tajnika pa dramaturg pri Narodnem divadlu v Pragi Jaroslav Kvapil.

Vprašanje žigosanja bankovcev na Češkem.

Praga, 25. januarja. »Večere« poroča, da so vesti glede žigosanja bankovcev na Češkem neosnovane. V tem pogledu Češka ne bo sledila vzvedu Jugoslavije. Čeho-slovaški papirni denar se bo pač tako označil, da se bo razlikoval od papirnatega denarja Nemške Avstrije in Madžarske. Na ta način se bo preprečil uvoz papirnatega denarja iz sosednjih držav. Končna odločitev vračanja valute pa se prepušča pariski konferenci.

Praga, 25. januarja. (Ljub. koresp. ur.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: »Venkov« javlja, da je večer v bolnišnici kaznivca umrl za akutno pljučnico sokrivec atentatorja na ministrskega predsednika dr. Kramarja, Stastnega. Truplo bodo sodnijsko preiskali.

Praga, 25. januarja. (Ljub. koresp. ur.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: V Trebiču, rojstnem kraju dr. Šmerala, je izšla prva številka lista, ki se je proglasil za boljševiškega. List se imenuje »Jiskra« in ima to - le geslo: Mala iskra, velik ogenj. List je oficijalni organ čeho - slovaške socialne demokracije. V prvi številki je priobčil Ljensinov govor meseca novembra 1918 in članek Mune o boljševizmu.

Praga, 25. januarja. Danes je odpotovala na mirovno konferenco druga češka misla.

Praga, 25. januarja. Stavka uradnikov mestne elektrarne je bila ustavljena, ker je mestna občina sprejela zahteve uradnikov ter sestavila glede sprejetja onih dveh osumljenih uradnikov razsodišče.

Praga, 26. januarja. V Budjejevicah se je osnoval konzorcij za izdelovanje in eksport svinčnikov. Akcijski kapital znaša 10 milijonov kron. Prošnja za ustanovitev delniške družbe »Koch - i - noor« v Budjejevicah je že oddana vladi.

Praga, 26. januarja. (Ljub. koresp. urad.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Davi je bila tukaj prva revija čet. Polka št. 22 in 24 ter čeho - slovaški letonariji iz Francije so dospeli semkaj. Praška posadka in artiljerijski oddelki ter mnogobrojna množica so stali na vežbah pri invalidnem domu v Šolajru. Ko je dospel predsednik Masaryk na vežbah, se mu je javil francoski novinar čeho - slovaških čet Philipse. Ko so razdelili odklonjanja, so čete defilirale pred predsednikom Masarykom. Med drugimi so bili prisotni ministri Klobač, generalni inšpektor čeho - slovaške vojske dr. Scheiner, poslanik Tusar, soproga ministrskega predsednika dr. Kramarja ter mnogi ententni častniki in zastopniki tu - in inozemskih listov.

Berolin, 26. januarja. (Ljub. koresp. urad.) Glasom čeho - slovaške tiskovne urada poročajo iz Vratislave: Pri Boguminu se nadaljuje boji med Čehi in Poljaki. Boji se nadaljujejo proti Belskemu (Bielitz). Poljske čete, častniki in moštvo so prekorale nemško mejo. Internirali so več kot 100 Poljakov. Nemška voja obramba je v južno - zapadni Sleziji znatno ojačena po novih četah.

Iz Madžarske.

Madžarske vesti o Romunih.

Budimpešta, 25. januarja. (Ljub. kor. urad.) Glasom dunajskega koresp. urada je »Pester Lloyd« izvedel s poučene strani, da se romunske čete na Sedmograškem se vedno umikajo za demarkacijsko črto. Do sedaj se še ni moglo ugotoviti, ali se je tukaj odredil le, da se prepreči cepljenje sil, ali pa pod pritiskom političnih razmer na Romunskem. Kakor se govori, so na Romunskem izbruhli večji kmetijski nemiri. Druga govorica pravi, da so Rusi in Ukrajinci vpadli v Besarabijo in da mora vsled tega Romunija zbrati vse razpoložljive vojaške sile. V protislovju s temi vestmi je poročilo, da Romuni na črti Sibini - Fogaraš dovažajo močne čete, da zatrejo stavbe sedmograških železnice.

Iz Avstrije.

Zahteve mornariških vojakov od Nemške Avstrije.

Dunaj, 25. januarja. V četrtak so imeli mornariški vojak na Dunaju svoj sestanek, na katerem so zahtevali od države, da jim da vsem po 1000 K odpravnine. Na Dunaju se nahaja sedaj 12.000 pomorščakov. Na sestanku so sklenili vrzioriti demonstracijo, ki se je vršila danes Okrog 300 pomorščakov se je zbralo na Schwarzenbergovem trgu, odkoder so odkorakali proti vojni ministrstvu, kjer je oddala deputacija posebno spomenico. Državni tajnik dr. Deutsch je priznal delno upravičenost njihovih zahtev, vendar pa je izjavil, da ne more ničesar obljubiti, ker je vse odvisno od likvidacijskega postopanja, kateremu delajo na Jugoslovani največje zapreke s tem, da so si kratkoma pridržali celo mornarico. Upeh je zasituran le tedaj, če se tudi druge narodnostne države, posebno Češka in Madžarska priklonijo tem zahtevam Nemške Avstrije.

Proti davčnemu vtiaku v Nemški Avstriji.

Dunaj, 26. januarja. Danes se je vršil v industrijski palači na Dunaju velik protesten shod dunajskih trgovcev in obrtnikov proti davčni politiki in odredbam znanega nemškega huiškača dr. Steinwenderja. Mnenje trgovcev in obrtnikov se je izražalo v glasnih medklicih. Neki govornik je poudarjal, da če namerava poznati dr. Steinwender državo v bankrot, naj jo požen, naj pa preie ne skuša spraviti v bankrot še trgovce in obrtnike. Kadar je kateri od govornikov omenil dr. Steinwenderja, je zavladal po celi dvorani minute trajajoč truš in vpitje. Govorniki so pozivali dr. Steinwenderja, da naj odstopi, ker je popolnoma nezmožen in bo pritiral ne samo obrtnosti in trgovino, marveč vse prebivalstvo in državo v bankrot.

Računski zaključek Avstro - Ogrske banke.

Dunaj, 26. januarja. Avstro - ogrska banka priobči svoj računski zaključek za leto 1918. Iz računskega zaključka je razvidno, da je krožilo po deželah bivše Avstro - Ogrske koncem leta 1918 za 85% milijard papirnatega denarja. Pri izbruhu vojne v mesecu juliju 1914. je krožilo za 3 milijardi 129 milijonov kron, koncem leta 1914. za 5 milijard 136 milijonov kron, koncem leta 1915. za 7 milijard 162 milijonov kron, koncem leta 1916. za 10 milijard 888 milijonov kron, koncem leta 1917. za 18 milijard 459 milijonov kron in koncem leta 1918. za 85 milijard 583 milijonov kron papirnatega denarja.

Dunaj, 25. januarja. (Ljub. koresp. ur.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Število vojaških upravičencev znaša za leto 1.200.000. Zemaških vojaških upravičencev je za 114.000 več kot možnih.

Dunaj, 25. januarja. Današnja seja nemško - avstrijske skupščine se je otvorila s 35 minutno zamudo, ker je bilo samo 20 poslancev navzočih. V teku ene ure in pol je skupščina odobrla in sklenila 13 novih zakonov.

Dunaj, 25. januarja. Ker prodajati dunajske točilnice vina in razne gostilne nad 20 italijanskih gostilničarjev, ki bodo osnovali nove vinarne, kjer se bo točilo italijansko vino po 40 vinarjev za četr, torej po 1 K 60 vinarjev liter.

Dunaj, 25. januarja. Poslanec iz Nemške Češke se zbere k seji dne 3. februarja v dunajskem parlamentu ter se bodo posvetili o tem, kako bi nemški zastopniki Češke nastopali pri mirovnem kongresu.

Dunaj, 26. januarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Na današnji zborovanju v Obrtni hiši (Industriehaus) so se dogodile burne demonstracije zoper dr. Steinwenderja. Zborovalci so hrupno zahtevali, naj odstopi. Neki govornik je izjavil, da naj dr. Steinwender, če je že bližnji bankrot nemško - avstrijske države neizobilen, nikar podre v bankrot ne tira vsega srednjega stanu. Kadarkoli se le na zborovanju začelo Steinwenderjevo ime, je zorilo minute trajaioše vikanje: »Potprežljivosti dunajskega pridobivalnega meščanstva je konec!« Stari doktrinarci naj se umakne iz službe, za katero ni zmožen!

Dunaj, 26. januarja. Oficijelna »Wiener Zeitung« prinaša po preteku treh mesecev danes zopet notice o zaplenbah časopisov. Zaplenjene so bile tri komunistične publikacije, ki so skušale razširati boljševiško propagando.

Iz Nemčije.

Naj se dožene, kdo je kriv vojne.

Berolin, 25. januarja. (Ljub. kor. urad.) Brezlično. Državni tajnik urada za zunanje stvari grof Brockdorff - Rantzau je sprejel inozemske častnike, med njimi tudi iz ententnih dežel in Amerike, ki se sedaj mude v Berlinu. V svojem nagovoru je poudarjal, da se je tudi od strani nove nemške vlade predlagalo, naj se vzpostavi nevtralna komisija, ki naj ugotovi, kdo je kriv vojne. Tej komisiji naj bi se dali na razpolago vsi tajni akti in arhivi vsega sveta da bi se mogla sestaviti objektivna slika o razvoju dogodkov, ki so leta 1914. privedli do svetovne vojne. Končno je naglašal, da bodo vedno vojne, dokler bo živela misel maščevanja. Dokler se bodo izvrševala nad narodno posestjo nasilja, bodo morali narodi v stremelju po svobodi iskati pomoči v orožju. Dokler bodo irredentni na svetu, bodo državniki le z negotovostjo in neodkritostjo med seboj občevali.

Pogreb Liebknechta in tovaršev.

Berolin, 25. januarja. Danes se je vršil slaven pogreb Liebknechta in 32 tovaršev, ki so padli v zadnjih bojih med vladnimi četami in Špartakovci. Za pogreb je vlada izdala vse mogoče varnostne odredbe. Vojstvo je popolnoma zaprlo vse dohode v notranost mesta s strojnimi, topovi in konjeništvom. Vsako zbiranje ljudstva je bilo najstrožje prepovedano. Pri in po pogrebu je vladal po mestu mir.

★

Monakovo, 25. januarja. (Ljub. koresp. ur.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Minister za vojaške stvari je sporočil pri predstavi monakovske posadke zelo zanimivo podrobnosti o sestavi nemške vojske po sklepu miru. Na Bavarskem se bo ustanovila največja policijska četa, ki bo štela v mirni dobi 12.000 mož, v vojni pa 44.000 mož. V vsej Nemčiji jih bo 350.000 mož. Poleg te stalne vojske bodo uvedli sistem narodne vojske na podlagi splošne vojaške dolžnosti. Vojaška službena doba bo trajala za infanterijo tri mesece, za artiljerijo štiri in za kavalerijo pet mesecev. Po tem sistemu bi imela Nemčija 7% milijon vojakov.

Berolin, 26. januarja. Centralna organizacija pomorščakov opozarja javnost na delovanje inozemskih agitatorjev na Nemškem ki skušajo nemške vojske, zlasti pa nemške pomorščake, privabiti v inozemsko službo. Posebno iščejo razne pomorske strojnice, torpediste in druge specialne stroke ter jim obljubljajo do 1000 mark mesečne plače. Zlasti Japonska skuša pridobiti na ta način pomorščake in tonitske častnike. Agitacija teh inozemskih agitatorjev se razteza čez celo Nemčijo.

Hamburg, 25. januarja. Angleški listi poročajo, da se bodo vsi nemški trgovski parniki, zastirani sedaj še v nevtralnih lukah, popravili in oddali Angliji. Končno usode teh parnikov določi ententa na mirovni konferenci.

Berolin, 26. januarja. »Süddeutsche Korrespondenz« javlja, da znaša primanjkljaj v prvih 9 mesecih tekočega poslovnega leta 4 milijard mark.

Bruselj, 25. januarja. (Ljub. kor. ur.) Wolffov urad poroča: Tukaj je bil kongres za ustanovitev severne - zapadne nemške zvezne republike.

Razne vesti.

Revolucija na Portugalskem.

Lisabona, 24. januarja. (Ljub. kor. ur.) Agence Havas poroča: Posadke lisabonske republiške vladi prišle. Kakor javlja oficijelna vest, so s severne prišla ojačanja.

bila dne 24. januarja oddane na Portugalskem, se da soditi, da monarhistično gibanje na jugu dežele ne napreduje. V Lisabonu raz mogoče zasebne hiše vstijo republikanske zastave. Četo polkovnika Silve Ramosa, ki se imela nalo, da ukroto upornike v Santarem, so se pridružile monarhističnemu gibanju. Mestni svet v Oportu je odstopil. Monarhiji sovražne demonstracije so zatrl. Provizorni svet je razveljavil zakon o ločitvi cerkve od države. Republikanska topničarka »Limango«, ki se je umaknila pred artiljerijskim ognjem monarhistov, se je zadržala v Vigu.

Haag, 25. januarja. (Ljub. koresp. ur.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Javljajo, da so portugalski monarhisti zavzeli Lisabono.

Berolin, 25. januarja. (Ljub. koresp. ur.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Iz Haaga javljajo: Iz Viga so došle vesti, da so se pri Oportu spopile republikanske in monarhistične čete. Bilo je več mrtvih in ranjenih. Monarhisti so baje osvojili Lisabono.

Lisabona, 25. januarja. (Ljub. koresp. urad.) Agence Havas poroča: Boji so končali z zmago republik nad monarhisti.

Pariz, 25. januarja. (Ljub. koresp. urad.) Glasom čeho - slovaške tiskovne urada poročajo iz Lisabone: Armada se je pridružila monarhistom.

Lyon, 25. januarja. (Ljub. koresp. ur.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Vrhovni vojni svet je sklenil, priporočiti vladam, naj kujejo kolajne, ki se jih podeli vsem vojakom zaveznih in prijateljskih držav, ki so se udeležile svetovne vojne.

Portugalsko vojaštvo se je priklonilo monarhistom.

Dunaj, 25. januarja. »Telegrafenkompagnie« javlja iz Lisabone: Armada se je izjavila za priklonitev monarhističnemu gibanju. Vsa večja mesta so že v rokah monarhistov. Republikanci nadaljujejo svoj beg v inozemstvo.

Mednarodna delavska konferenca.

Bern, 25. januarja. (Ljub. koresp. ur.) Kakor poroča švicarska brzojavna agencija, je organizacijski osek mednarodnega delavskega posveta določil prvo sejo na 3. februarja. Na ta način je omogočil, da se vsi odposlanci udeležijo seji.

★

Berolin, 25. januarja. (Ljub. koresp. ur.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Iz Haaga javljajo: Ukrajinci ne nameravajo odposlati zastopnikov na otok Principol.

Kijev, 25. januarja. (Ljub. kor. urad.) Ukrajinski tiskovni urad poroča: Na povabilo ameriške študijske komisije sta predsednik ukrajinskega Narodnega sveta dr. Petruševič in poslanik na Dunaju Vasilko posetila načelnika ameriške misije profesorja Coolidgeja ter sta se nad eno uro porazgovarjala z njim o vzhodnogaliskem vprašanju.

Kijev, 25. januarja. (Ljub. koresp. urad.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Ukrajinski direktorji je ravnogar izdal nov agrarni zakon, ki temelji na razdelitvi posestev.

Washington, 25. januarja. (Ljub. kor. urad.) Reuterjev urad poroča: Zakonsko predlogo o kreditu 100 milijonov dolarjev za preskrbo Evrope in bližnjega Vzhoda z živili je sedaj sprejel tudi senat.

London, 25. januarja. (Ljub. kor. ur.) Glasom čeho - slovaške tisk. urada poročajo angleški listi iz Carigrada brezlično, da je turška vlada odstopila. Pričakuje se, da prevzame Tefik paša sestavo novega ministrstva.

Rotterdam, 25. januarja. (Ljub. kor. ur.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Kakor javljajo listi, so finske čete pregnale z Estonkega in Livonskega vse boljševike. Trockij je baje padel pri Narvi.

Nauem, 25. januarja. (Ljub. kor. urad.) (Brezlično.) Mednarodni odbor Rdečega križa poroča, da se ruski vojni vnetniki na Nemškem ne bodo vrnili v domovino, preden ne bo odstranjena vsaka nevarnost, da bi bili na Ruskem izpostavljeni lakoti ali delovanju boljševiških agitatorjev.

London, 25. januarja. Iz Carigrada se poroča, da je podala četa vlada svojo demistlo. Novo vlado bo sestavil Tefik paša, ki bo prevzel v svoj kabinet same odločne sovražnike mladoturškega komiteja.

Dunaj, 26. januarja. »Telegrafenkompagnie« poroča, da se je s pomočjo posredovanja švedske vlade posrečilo doseči, da bo Anglija odpuščala domove vse na Anglijskem se nahajajoče civilne osebe iz Nemčije. Transport se bo pričel takol, kakor hitro bodo to dopuščala transportna sredstva.

Pariz, 26. januarja. »Temps« poroča, da se v kratkem prične razprava proti Calixtu, ki je koncem leta 1916. obiskal Rim ter se takrat izrazil napram bivšemu italijanskemu ministru Martiniju, da mora Francija sprejeti nemške mirove predloge, ker dalje, kot kvečjemu še eno leto ne vzdrži. Francija je imela velike izgube in razpoloženje je vsled tega silno slabo. Tudi je celo ozemlje Alžirja. Generalje in drugih francoskih kolonij popolnoma zrevolucionirano, tako, da se je bati, da Francija izgubi svoje kolonije, če ne sprejme nemških mirovnih predlogov.

Mirovna konferenca.

MIROVNA KONFERENCA. — ZAVEZNIKI PROTI OKUPACIJI.

Pariz, 24. januarja. (Lj. kor. urad.) »Agence Havas« objavlja nastopno uradno poročilo: Po zborovanju najvišjega vojnega sveta so imeli predsednik Wilson, ministrski predsednik, ministri za zunanje stvari Anglije, Francije in Italije ter zastopniki japonske vlade kratko sejo. Sklenili so, da se objavi in brezlično brzojavno nastopna izjava: »Vladi, ki so se zbrale, da ustvarijo med narodi trajen mir, so vznemirjene po vesteh, ki jim prihajajo iz različnih dežel Evrope in Iztoka. Te vesti javljajo, da se poselek rabi sila, da se zasede ozemlja, o katerih usodi ima samo mirovna konferenca določevati. Vladi namigajo, da morajo svariiti in izjaviti, da škode vaska zasledba s silo največ onem, ki porablja taka sredstva. Oni, ki porablja silo, vzbujaajo domove, da pravici in pravičnosti svojih tožbo nadomestijo doščeno in da hočejo svojemu ustvariti na sil in se ga

narodni in pleman, skupnosti ter na naravne vezi, ustvarjene po zgodovini. S tem izgube pravni naslov, ki bi ga mogli kasneje uveljaviti in kažejo, da ne zaupajo mirovni konferenci. Ako žele pravice, se morajo odreči vsaki sile in predložiti svoje zahteve mirovni konferenci. Na tak način, ki nedopuščata nobenega dvoma o njihovi dobri veri.« Prihodnja seja bo v petek ob 3. popoldne.

MIROVNA KONFERENCA ZAVEZNIKOV.

Pariz, 26. januarja. (Lj. kor. ur.) »Agence Havas« poroča: Medzaveznika konferenca je imela večeraj plenarno sejo. Sprejeli so protokol poslednje seje brez prememb. Državni tajnik Lansing si je pridržal pridruženje ameriških delegatov, ker se niso dobili angleškega besedila. Clemenceau je potem prebral resolucijo o zvezi narodov, ki se glasi: Konferenca, ki je razmotrila predloge glede ustanovitve zveze narodov, sklene, da je za vzdrževanje svetovnega statuta, ki ga sedaj vzpostavljajo asociirane sile, bistveno, ustanoviti zvezo narodov, organ mednarodnega skupnega delovanja, ki jamči za prevzete mednarodne zaveznosti in za garancije proti vojni. Člani zveze, čije ustanovitve naj tvori blisten del obne mirovne pogodbe, naj bi se redno shajali k mednarodni konferenci. Zveza imej permanentno organizacijo (tajništvo), da varuje interese zveze. Konferenca imenuje v to tajništvo komisijo, v kateri so zastopane asociirane vlade, da izdelajo nadrobno ustavo in pravica zveze. Nato je povzel predsednik Wilson: »Ureditve vprašani, nastalih po vojni, je komplicirana. Morda ne bo vsak zadovoljen. Ureditve naj bi se preel ali slej pregledala. Zato naj se ustvari organizem, ki dovoljuje trajno ureditev neposrednih težko. Mi tukaj ne zastopamo vlad, temveč narode. Zednjene države imajo manj posreden interes glede zveze narodov, ker jih varuje Ocean. Navzlic temu žele v Zednjem državah ustanovo zveze narodov.

POVZROČITELJI VOJNE SE POKLIČEJO NA ODGOVOR.

London, 25. januarja. (Lj. kor. ur.) Reuterjev urad poroča iz Pariza: Načrt predloga, ki se bo stavil v današnji plenarni seji medzaveznike konferenca, glede kršitve vojnih zakonov, se glasi: Komisija, v kateri bosta po dva zastopnika petih veselih in kjer bo pet zastopnikov drugih sil, ki se še določijo, bo preiskala in poročala o nastopnem: 1. odgovornost povzročiteljev vojne; 2. o kršitvah vojnih zakonov in običajev, ki so jih zagrešile na kopnem, na morju in v zraku vojne sile Nemčije in njenih zaveznikov, 3. o razsvetlavi odgovornosti po stopnjah za te kršitve, 4. o sestavi in o postopanju sodišča, ki bo ugotovilo te kršitve, 5. vse druge zadeve, ki so gornjim slične ali podrejene in ki bi se pojavile za preiskave Predlog, ki se bo stavil konferenci, glede odškodnine, se glasi: Določijo naj se komisije, v katerih ne bosta več kot po dva zastopnika Belgije, Grške, Poljske, Rumunske in Srbije, 1. da preišče visokost odškodnine, ki jo bodo morale plačati sovražne države, 2. da preišče in poročajo o tem, kar morejo plačati te države in 3. da poročajo o načinu, obliki in času, v katerem naj plačajo to odškodnino. Predlog glede mednarodne delavske zakonodaje v industrialnih in delavskih vprašanih zahteva, naj se imenuje komisija, v kateri bosta po dva zastopnika petih veselih in v kateri bo pet zastopnikov onih sil, ki so zastopane na mirovni konferenci, da preišče z mednarodnega vidika delovne pogoje, da razmotriva mednarodna sredstva in pota, ki so potrebna, da jamčijo enotno obravnavanje zadev, ki so v zvezi s temi delovnimi pogoji, in da priporoča stalno komisijo, ki bo nadaljevala z zvezo narodov in pod njenim vodstvom preiskavo in razmotrivanje teh zadev. Načrt za predlog zahteva, naj se imenuje komisija, v kateri bosta po dva zastopnika petih veselih in v kateri bo pet zastopnikov držav, ki se še določijo, da preišče in poroča o mednarodni kontroli luk, vodnih potov in železnice.

Nesoglasja med zavezniki?

Ljubljana dne 24. januarja 1919.
Predsedstvo Slov. Sokol. Zvezi.

MEDNARODNA SOCIJALISTIČNA
KONFERENCA.

Berlin, 26. januarja. (Lj. kor. urad.) Poroča: Nemško-avstrijski delegati za mednarodno socijalistično konferenco so včeraj ponoči dospeli semkaj. Večina francoskih, angleških in belgijskih socijalistov bo dospela v sredo. Nemci pridejo v četrtek. Udeležba Belgijcev, ki je bila splošno negotova, je vsled posredovanja Francozov zagotovljena. Kongres bo 2. februarja odprt.

VOLITVE V NEMČIJI.

Berlin, 26. januarja. (Lj. kor. urad.) Dünajski koresp. urad poroča: Današnje volitve v pruski deželni zbor so se danes v velikem Berlinu končale ne pričakovano mirno.

REVOLUCIJA NA PORTUGALSKEM.

Amsterdam, 26. januarja. (Lj. k. u.) Po dunajskem korespondenčnem uradu poroča Reuterjev urad: Lizbonski vstaji so bili preganjeni s Monte Santo. Vseled poraza in pomanjkanja živl so morali pobiti. Boj se je končal z zmago republikancev nad monarhisti.

Poizvedbe.

Prošnja. Kdor izmed iz Rusije se vračajočih ve kaj o mojem sinu Jakobu Zidan, vojnem ujetniku v Rusiji (voennoplenenij) Pišpek, Smrečanska oblast, Ruska Azija), ki ni pisal že od 20. majnika 1917., naj proti povračilu stroškov sporoči do na naslov njegove matere Marije Zidan, vas Bizovik, hiša 75, pošta Spodnja Hrušica pod Ljubljano.

Prošnja. Vliudno prošim vojne vietnike, vrniti se iz Rusije, ako bi mogli dati kakršnokoli poizvedbo, o mojem možu Ivan Kovač. Viet je bil 23. junija 1915. Zadnje poročilo sem prejela potom Rdečega križa iz Harkova meseca maja 1916. Prižnana potačila naj se blagovolijo proti povračilu stroškov poslati na Franiško Kovač, štore pri Celcu.

Kdo izmed vojakov ve kaj o Janužu Podlogarju, pp. št. 117, II. komp. I. voj. vojn. pošta 613. Zadnikrat je pisal 21. oktobra 1918. Vliudno se prošim, naj sporoči ženi Mariji Podlogar, Mokric, pošta Studenec-Ig pri Ljubljani.

Kožuvinast rjav ovratnik je bil izgubljen v četrtek, 23. t. m. ob 8. zvečer v tramvajemski vozi od Poljan do Marjinega trga. Odnese ga je vojakdomačin v arbski uniformi (častniški namestnik), ki je trdil, da pozna gospodino lastnico. Kot priča se je bil ponudil konduktorki neki četovodja, ki se naj blagovolijo oglasiti pri pravi lastnici na Poljanski cesti 18/1 na levo.

Zgubil sem rjav, kožuvinast ovratnik v četrtek zvečer ob 8. od Poljanske ceste do realke (od gimnazije do Marjinega trga z električno). Kdor ga je našel, naj ga prinese na Poljansko cesto št. 18, 1. nadst. levo, kjer dobi nagrado.

Izgubila se je v četrtek 23. t. m. med 5. in 6. uro zvečer zlata verižna zapetnica od Katoliške tiskarne po Sv. Petra cesti mimo glavne pošte do Lepoga pata (nasproti tob. tovarne). Pošten najditelj naj jo odda. Lepi pot št. 3/1. M. Z. proti dobri nagradi.

Lepe posvetbe v Novem mestu je podredni pogoj na prodaj. Obstoji iz sodne stanovanjske hiše, vrtov in ene gozdne parcele. Naslov pove upr. „Slov. Naroda“.

Mast za čevlje (vazelina) v 1/4 kg kg K 480. Mast za vosove v originalnih sodih odštevši sod 100 kg K 140.—. Avstrijska družba za promet petroleja z a. z. Perdešnja: Maribor.

Koncipienta, sollicitatorja, in stenografa ter strojeplisca, ozir. stenografino in strojeplisno sprejeto odvetniška pisarna v Celju. Vpoštev prihajajo samo popolnoma izveštane moči. Ponudbe naj se pošljejo na upr. „Slovenskega Naroda“ pod naslovom: „N. S. Celje/1130“.

Zenitna ponudba! Vdova z vzorno preteklostjo želi v svrhu življenja znanja s finim, značajnim, premožnim gospodom, nad 40 let, ki bi imel veselje do mirnega družinskega življenja. Resne ponudbe poštno ležeče pod: „Zararje, ceditito sine qua non“.

Izkušil se je v nedeljo denolčno od stolne cerkve do Sv. Petra nasipa št. 37 obsek z uhana s briljanti. Pošten najditelj naj ga odda proti dobri nagradi na Sv. Petra nasipu 37.

Piška, majhna, bela »mias«, ki ima na glavi in po ušesih dve rjavi lisi ter postrizhen rep in alihi na ime »Foxle«, se je zgubila na Večni poti. Najditelj se prosi, naj jo prinese proti primerni nagradi na naslov: M. P. v Kmetijski posojilnici v prvem nadstropju, vrata šte. VIII.

Književnost.

— »Nova pota Jugoslovjanov.« Narodno higijensko razprava. Pisal dr. Živko Lapajne. Samozaložba. Cena 2 K. Tiskal A. Slatnar v Kamniku. Dobiva se v vseh knjižarnah. O knjigi še spregovorimo.

Prosveta.

— Jugoslov. koncert na Dunaju. Včeraj je bil v Češkem domu koncert, ki so ga priredili na Dunaju bivačiji Jugoslovani. Otvoritveni govor je mesto obolelega prof. dr. Jagiča imel profesor dr. Rešetar. Spored, ki so ga izvajali umetniki, pevci in pevke, je obsegal skladbe slovanskih glasbenikov. Dovoljena predavanja so izvajala vzhajajo odobravanje. H koncu je govoril neki član dunajskega češkega Narodnega sveta. Zahvaljeval se je Jugoslovanom v imenu dunajskih Čehov ter jih pozival, da naj pri prihodnjih volitvah nastopajo skupno s Čehi, s katerimi naj jih ne veže samo gospodarska in politična, marveč tudi umetniška skupnost. Ta skupnost naj bi svoji višek dosegla v prekaloski federaciji, ki bi zatrla nemški imperijalistični pohnel. Tudi ta govor je izzval plameteče navdušenje.

Razne stvari.

* Pogasiti legar v Berolinu. Zadnje čase je bilo več slučajev pegastega legarja v Berolinu. Zanešen je z vzhoda. Zdravstvena oblast je ukrenila postopki legarju, kar je mogla.

* Praški restavraciji groze, da bodo vzprijeli 5 dnevnostavko in da bodo zaprli tudi vse kuhinje, in sicer v protest proti temu da je policija revidirala njihove zaloge živl in odredila v tednu tri brezmesne dneve.

* Kako je bil ranjen srbski major Milč na Reki. »Samouprava« poroča, kako je bil ranjen srbski major Milč, ko je prihajal s Sušaka. Italijanske barabe so napadale Hrvate. Med tem je prišel major Milč. Ko je prišel med maso, so začeli Italijanski vojaki kričati: vrzite ga v vodo! Na to so se navajili nani. Orožja ni imel zato se ni mogel braniti. Bilo je okoli 400 ljudi, med temi 50 italijanskih vojakov in oficirjev. Neki oficir ga je udaril po glavi in obrazu, vojak pa ga je sunil z baloneto v obraz. Omešel je padel major na tla, na kar so ga Italijanske barabe še pretepale.

Aprovizacija.

* Trgovci se vabijo, da se zanesljivo zglase v sredo, dne 29. t. m. ob 9. uri dopoldne v mestno posvetovalnico radi nakazila moke in fižola.

* Mast za III. okraj št. 181 do konca. Mestna aprovizacija bo oddajala mast za tretji okraj na rumena nakazila za mast, pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določene je tale red: v torek, dne 28. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 151 do 270, od 9. do 10. št. 271 do 390, od 10. 11. št. 391 do 510, popoldne od 2. do 3. št. 511 do 630, od 3. do 4. št. 631 do 750, od 4. do 5. št. 751 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po 40 dkg. Kilogram stane 25 kron.

* Mast za V. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala mast za četrti okraj na rumena nakazila za mast v sredo, dne 29. t. m. in četrtek, dne 30. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določene je tale red: V sredo, dne 29. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 1 do 100, od 9. do 10. št. 101 do 200, od 10. do 11. št. 201 do 300, popoldne od 2. do 3. št. 301 do 400, od 3. do 4. št. 401 do 500, od 4. do 5. št. 501 do 600. V četrtek, dne 30. t. m. od 8. do 9. št. 601 do 700, od 9. do 10. št. 701 do 800, od 10. do 11. št. 801 do 900, popoldne od 2. do 3. št. 901 do 1000, od 3. do 4. 1001 do 1100, od 4. do 5. št. 1101 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po 40 dkg. Kilogram stane 25 kron.

* Razdelitev masti. Mestna aprovizacija je začetkom meseca razdeljevala špeh hrvaških prašičev po 18 K. Prišli so na vrsto vsi okraji, razven tretji okraj od št. 150 dalje in četrth okraj. Sedaj za enkrat ni pričakovati novega dovoza prašičev. Da ne bo tretji in četrth okraj prikrajšan, dobi prihodnje dni zato mast po 25 kron za kilogram. Ker je razpoložljiva zaloga omejena, je samo obsebi umljivo, da stranke, ki na zadnji delitev špeha niso reflektirale in so imele prilžnost do nakupa, sedaj ne morejo dobiti masti. Razdelitev je namenjena izključno le za tretji in četrth okraj.

* Kis na rdečo izkaznice B I do 900. Stranke z izkaznicami uhožne akcije, zaznamovani s črko B. dobe kis v torek, dne 28. t. m. pri Mühleisnu. Določene je tale red: dopoldne od 8. do 9. št. 1 do 150, od 9. do 10. št. 151 do 300, od 10. do 11. št. 301 do 450, od 2. do 3. št. 451 do 600, od 3. do 4. št. 601 do 750, od 4. do 5. št. 751 do 900. Stranka dobi za vsako osebo pol litra kisa, kar stane 50 vinarjev.

Gospodarstvo.

Novi bankovci za avstro-ogrsko banko. Kakor poročajo z Dunaja, je vojaško geografski zavod na Dunaju zaposlen s tiskom novih bankovcev za avstro-ogrsko banko. Vlada označuje to delo kot zelo nujno. Ti bankovci seveda v Jugoslaviji ne bodo veljavni.

Cena modri galici za škropljenje tri proti peronospori je zalžana. Slov. kmetijska družba gas prosi objaviti, da se je oddajna cena za modro galico vsled izpremenjenih razmer znižala in določila pri oddaji povsod na 6 K za

1 kg in se zato vse družbene podružnice in razdeljevalnice, oziroma razdeljevalci modre galice naprosijo, na podlagi te znižane cene sprejemati predplačila za naročeno modro galico.

O potrebi tvornice za poljedelske stroje. Prejeli smo v objavo tale članek: Z ustanovitvijo Jugoslavije prihaja na njo važno vprašanje, kako od pomoči pomanjkanju poljedelskih strojev, katere so večinoma uvažali Nemci in Madžari v naše kraje in na ves Balkan. Kaže torej ustvariti tvornico poljedelskih strojev, da smo neodvisni od dovoza teh iz tujine. Pomislimo, da le Balkan sam je iz Nemčije uvažal letno za visoke milijone poljedelskih strojev. Zakaj bi moralo biti tako naprej? Vse te dobičke imamo lahko sami med seboj in ni potreba čakati na dovoz iz tujine. Kakor mi znano, nimamo v Jugoslaviji niti ene večje tvornice za poljedelske stroje. Zato je treba ustanoviti podjetje v velikem obsegu, katero bi bilo v stanju naše potrebe na poljedelskih strojih vseh vrst vsaj deloma kriti. V prvi vrsti je tukaj poklicana vlada, da bi ustanovitev tega podjetja na vsak način podpirala, dalje kmetije, gospodarska društva, posamezniki in denarni zavodi, ki naj bi se v polni meri udeležili vpišovanja delnic. S tem bi bili deležni:

1. Dobro naloženega denarja, kateri bi se jim stalno in dobro obrestoval.
2. Kot delničarji bi imeli pravico na znižane cene za stroje.
3. Zadrage, katere bi za svoje članke naročale stroje, bi bile deležne navednih popustov (rabat), kateri bi prišli v korist zadrugam.

O dobrem obstanu podjetja ni dvoma, ker so vse delniške družbe na Češkem zaključile svoje račune z dobrimi dobički in izplačevale 6 do 7 odstotkov dividende. Kunkurence se nam ni treba bati, ker vzlic temu, da bi se ustanovila tukaj še ena družba, imeli bi obe še preveč naročil, ker je med vojsko nastalo v vseh državah tako pomanjkanje poljedelskih strojev, da bodo za dolgo časa konkurenčne države komaj lastnim zahtevam zadostile. Predstavljajmo si le grozovito veliko Rusijo, Ukrajino, Poljsko, ves Balkan itd., kjer ni danes niti enega pluga cellega. Kdaj bode vse to nadomeščeno? Pomislimo na agrarne reforme Češke, Poljske, Ruske, kjer se bode rabilo veliko strojev za male kmetovalce, katerim se razdeli zemlja veleposestev. Isto je pričakovati pri nas. Dalje je dolžnost učiteljev kmet. Šol, da učence in ljudstvo na predavanjih o rabi in koristi, dobičkanosti strojev temeljito pouče. Tvornica sama bi skrbela za vršitev tečajev o rabi strojev, bi uprizarjala ogledne in tekme strojev, bi dajala svoje stroje na razstave in sploh zelo poudarila naš kmetijski stan v korist države in kmetovalca. Ako bi naše ljudstvo začelo rabiti stroje, bi bila vsa poljedelska dela preje in bolj po ceni gotova, ker bi nam nadomeščali drage delavne moči. Potem bi šele imel kmet

veselje za pridelovanje, katerega se posebno na Slovenskem ozemlju kot izgubonosno panogo ogiba. Ako bi prideloval več žita, imel bi dosti slame za stello, več boljše gnoja, in s tem v zvezi vsega več. S pomočjo poljedelskih strojev moderno, dobro obdelavana zemljišča bi v kratkem pripomogla do setve sladkorne pese in ustanovitve sladkornih tovarnov. Množina potrebne kapitala in mesto ustanovitve bi se določilo na seji ustanov. odbora. Zato prosim jugoslovanske strokovnjake, kapitaliste itd., za izraz svojega mnenja, in vabim vse interese na sestank dne 2. februarja ob 9. uri dopoldne v prostorih slov. kmetijske družbe. — Fran Malasek, strokovni učitelj kmetijske šole na Grmu.

Našim naročnikom!

»SLOVENSKI NAROD«

velja od novega leta naprej:

Za Ljubljano:	
celo leto	58 K — h
pol leta	29 — »
četrth leta	15 — »
na mesec	5 — »
Za Jugoslavijo in vse dežele bivše Avstro-Ogrske:	
Celo leto	60 K — h
pol leta	30 — »
četrth leta	15 — »
na mesec	5 — 50 »

Za Nemčijo 65 K, za Ameriko in druge države 70 K.

Upravišstvo »Slov. Naroda«

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Prva specialna trgovina
z rokavicami in parfumi

O. BRAČKO

Dunajska cesta šte. 12.

Lepe posvetbe v Novem mestu je podredni pogoj na prodaj. Obstoji iz sodne stanovanjske hiše, vrtov in ene gozdne parcele. Naslov pove upr. „Slov. Naroda“.

Mast za čevlje (vazelina) v 1/4 kg kg K 480. Mast za vosove v originalnih sodih odštevši sod 100 kg K 140.—. Avstrijska družba za promet petroleja z a. z. Perdešnja: Maribor.

Koncipienta, sollicitatorja, in stenografa ter strojeplisca, ozir. stenografino in strojeplisno sprejeto odvetniška pisarna v Celju. Vpoštev prihajajo samo popolnoma izveštane moči. Ponudbe naj se pošljejo na upr. „Slovenskega Naroda“ pod naslovom: „N. S. Celje/1130“.

Zenitna ponudba! Vdova z vzorno preteklostjo želi v svrhu življenja znanja s finim, značajnim, premožnim gospodom, nad 40 let, ki bi imel veselje do mirnega družinskega življenja. Resne ponudbe poštno ležeče pod: „Zararje, ceditito sine qua non“.

Binček prost, da mu I. K. takoj sporoči naslov pod „A. K. na I.“ 1110

Gospoditna išče hrano samo za opoldne. Plača se ev. deloma v živilih. Pismene ponudbe na upravn. Sl. Naroda pod „opoldan“ 1123.

Praktikanta, večša stenografije in strojeplisca, jeplisa, nemški, in slov. jezika zmožna, želi službe. Vstop lahko takoj. Naslov pove upr. „Sl. Naroda“ 1111

„Jugo“ milo za pranje

poboljšana vrsta, belo v komadih po 1/4 kg. 1 zaboj s 25 kg (to je 100 komadov) K 110.—, franko zaboji iz Zagreba. S pošto 4 kg netto K 28.— franko. Razpošilja po povzetju zavod za eksport M. Jankov, Zagreb br. 15 Petrinjska 3. Z naročilom vred naj se pošlje polovica iznosa.

Oddam v Gradcu 4 sobno stanovanje za 4- do 6-sobno v Ljubljani. F. Mulec, Gradec, Nibelungengasse 2. 1127

„ADRIJA“
Mirodilnica in zaloga
fotografskih aparatov ter
potrebščin.
Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.

Barvila za obleke „TEKLA“. Pralni praški. Čistila za slavnike „STROBIN“. Nadomestilo tobaka. Nadomestilo toaletnega mila. „ROZNI PRAŠEK“ najboljšo sredstvo za negovanje polti. Preizkušeno dobro sredstvo proti moljem. — Parfimi in dišave. Sredstva za konzerviranje jajc. — Koncesionirana zaloga strupov.

Sveža jajca
dobavlja v orig. zabojih trvdka
Marija Mikoly, Metlika, Belokrajina.
Proda se 200—300 kg naboga

konjskega mesa
Naslov pove uprav. „Sl. Nar.“ 1128

KONJAK

Za oslabele vsled starosti, proti slabostim v želodcu in proti izgubi telesne moči je star vinski konjak pravo poživljenje. Pošila dve politrski steklenici franko z zabojčkom vred za 60 K. Bomedikt Merti, graščak na graščini Goll pri Konjicah, Štajersko.

10 kg sladkorja ali 300 K ngrade, kdor preskrbi mirni stranki moderno stanovanje 2—4 sob v srednji mesta za takoj ali za pozneje. Ponudbe na V. H. 1119 na upravišstvo Sl. Naroda. 1119

Gramofon, avtomat zelo dobro ohranjen, z 20 dvojnimi ploščami in 1 moško kolo z dobrimi prevrtkami se radi odpotovanja ceno proda. Fran Sterniša Vič št. 14 blizu gostilne Robežnik. 1120

Trgovski pomočnik, 25 let star, slovenskega jezika zmožen. Išče za takoj primerne službe. — Cenj. ponudbe na upravišstvo „Slovenskega Naroda“ pod „Specerist/1109“.

Proda se. Koncertni pianino, omara orepetimi pedali, s sledečimi spremeni: mandolina, harfa, citre, orkester in kitara je možno igrati harmonij, koncertina (harmonika) in klarinet s 15. srebrnimi ključi, z dvema obročema. Vse novo, malo rabljeno. Cena po dogovoru. — Franjo S. Horvat, organist, St. Peter pri Novem mestu. 1108

Mehovano sebo iščeta gospodični za takoj. — Naslov pove upr. „Sl. Naroda“ 1118

Na hrano se sprejme gospodična ali gospod. Naslov pove upr. „Slov. Naroda“ 1117

Sobo z vso prehrano išče uradnik pri vladni SHS. Plača do 400 K mesečno. Ponudbe se prosi takoj pri „hotelu Sion“, soba 61. 1125

Dva krojaška pomočnika, dobro izurjena, se sprejmeta takoj za boljše delo. Hrana in stanovanje v hiši. Pavel Jemo, krojaški mojster, Sp. Šiška, Celovška cesta št. 22, Ljubljana. 1106

Zenitna ponudba. Hrvat iz plodovite, lepe, simpatične postave, vdovec, obrtnik, 28 let star, z dečkom 7 let starim ter hišo in posestvom se želi seznaniti v svrhu skorajšnje živitve s Slovenke, gospodično ali mlado vdovo s primernim premoženjem in veseljem do gospodinjstva. Le resne ponudbe s sliko, ki se takoj vrne, nasloviti na Matija Vinkovič, Gradišče kod Vinkovci, Slavonija. 1102

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Dejniška glavnica 15.000.000.— kron.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond 4.000.000.— kron.

Poslovalnica avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Sprejema

vloge na knjižice in tekoči račun

proti ugodnemu obrestovanju.

vsakovrstne KREDITE.

Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 1.000.000.

4 1/4 %

brez odbitka rentnega davka

Ustanovljena l. 1881.

Rudolf Cotič, Vrhnika.

